

ROELSEN Hegn & Landbrug
Adelvadvej 26
6270 Tønder

**Myndighed I - Teknik
og Miljø**

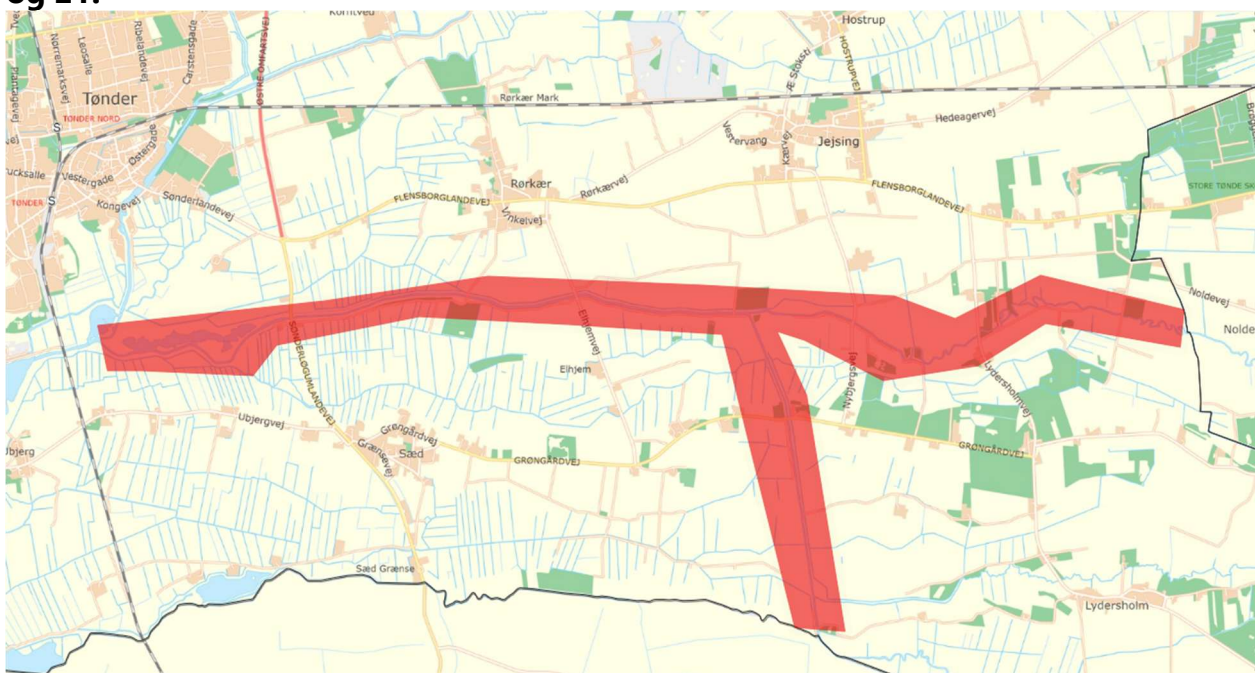
Tlf. +45 74 92 92 92
Mobil +45 21 63 48 05
E-mail jenyd@toender.dk

Sagsnr.:
06.02.00-P27-1-25

5. oktober 2026

Afgørelse om etablering af faste hegn på ådiger, langs Grønå og Vindtved Kanal.

Du har ansøgt om mulighed for at etablere faste hegn, på ådiger, langs dele af Grønå og Vindtved Kanal, med henblik på afgræsning med får. Området er vist på oversigtskort 1. herunder. Denne afgørelse vedrører strækning **2,3,4,5,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18, og 21.**

Oversigtskort 1. Ansøgning om hegning langs strækninger af Grønå og Vindtved kanal, områderne ligger indenfor det røde skraverede område.

Tilladelse til hegn på ådiger

Der meddeles tilladelse til opsætning af fast hegn på strækning **2,3,4,5,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18 og 21.**

Afgørelsen er truffet efter Vandløbslovens § 48.

Tilladelse meddeles på følgende vilkår

1. Du er som forpagter ansvarlig for at holde den nederste tråd fri for græs så den er strømførende. Det gøres af dig ved fåregræsning og supplerende mekanisk klipning.
2. Muligheden for kommunens normale mekaniske græsklipning af digerne 2 gange årligt opretholdes.
3. Hegn skal på kommunens anmodning kunne flyttes efter rimeligt varsel, hvis vedligeholdelse, digedrift eller beredskab nødvendiggør det.
4. De strækninger, hvor der findes etablerede stier, skal passagen sikres.
5. Placering af hegn på den vestlige del af strækning 13+14 skal afstemmes med Tønder Kommune, af hensyn til adgang til lerdepot.
6. Bestemmelserne i forpagtningskontrakterne D034, D035, D037 og D038 gælder fortsat.
7. Ved forpagtingens ophør er det dig, som forpagter, der skal fjerne hegnet, hvis ikke, der kan laves en aftale om overdragelse med ny forpagter.

Begrundelse

Vandløbsmyndigheden vurderer, at etableringen af fast hegn på strækning 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 og 21 kan tillades efter vandløbslovens § 48.

Ved afgørelsen har Tønder Kommune lagt vægt på, at hegnet etableres på eksisterende ådiger, som i forvejen anvendes til landbrugsmæssig drift i form af afgræsning og høslet, og at hegningen alene har til formål at understøtte afgrænsning med får.

Det afgørende hensyn efter vandløbsloven er, om anlægget vil hindre vandløbets drift eller vedligeholdelse eller svække ådigerne funktion som højvandsbeskyttelse. Tønder Kommune har foretaget en konkret vurdering af de enkelte strækninger, herunder foretaget besigtigelse af forholdene på stederne.

Det er vurderet, at de ansøgte hegn ikke vil medføre en væsentlig risiko for svækkelse af ådigerne konstruktion eller stabilitet. Der lægges herved vægt på, at hegnet etableres som et anlæg med begrænset fysisk påvirkning af digeprofilen, og at etableringen ikke indebærer terrænændringer eller indgreb i vandløbsprofilen. Videre lægges der vægt på, at hegningen ikke ændrer vandføringen i vandløbene.

Tønder Kommune har samtidig vurderet, om hegningen kan vanskeliggøre den løbende vedligeholdelse af ådigerne. Hegningen vil begrænse mulighederne for maskinel drift tæt ved digefoden. Disse forhold er imidlertid søgt imødegået gennem tilladelsens vilkår.

Tønder Kommune er opmærksom på, at den hidtidige praksis har været at kræve en afstand på 1 meter mellem fast hegn og digefod, særligt af hensyn til maskinel vedligeholdelse. Vandløbsloven indeholder imidlertid ikke et ubetinget afstandskrav. Kravet har været et princip forankret i driftsmæssig hensigtsmæssig vedligeholdelse. Efter en konkret vurdering af de ansøgte strækninger finder vandløbsmyndigheden, at formålet bag den hidtidige praksis fortsat kan opfyldes gennem de fastsatte vilkår samt en tilpasset drifts- og tilsynsindsats med øget tilsyn på strækninger hvor 1 meter til digefod ikke kan overholdes. I den forbindelse accepterer Tønder Kommunes driftsafdeling en øget udgift til tilsyn. Tønder Kommune finder herpå ikke, at det er den konkrete afstand til digefoden som er afgørende. Det afgørende for Tønder Kommune i deres vurdering er, om vedligeholdelse og digesikkerhed fortsat kan opretholdes.

Tønder Kommune har desuden lagt vægt på, at afgræsning med får bidrager til løbende pleje af arealerne og understøtter opretholdelsen af et lavt vegetationsdække på digerne, når dette kombineres med den fortsatte mekaniske vedligeholdelse.

Hensynet til flere får på digerne under fast hegn vægtes derfor højere, end tidligere praksis om 1 meters afstand for fast hegn til digefod. Græsset under hegnet holdes tæt og kort af forpagter. Kommunens mekaniske græsklipning 2 gange årligt, kan fortsat gennemføres i et omfang, som suppleret med intensiveret tilsyn med digerne, sikrer højvandsbeskyttelsens funktion tilstrækkeligt.

På denne baggrund vurderer Tønder Kommune, at etablering af faste hegn på de omhandlende strækninger ikke vil være skade for vandløbene, ådigerne eller deres funktion som højvandsbeskyttelse. Tønder Kommune vurderer herpå, at hegningen er forenelig, med hensynet til digesikkerhed og vandløbsvedligeholdelse

Tønder Kommune har afslutningsvis, og efter en samlet afvejning af hensynet til ansøgers ønskede arealdrift over for hensynet til vandløbsvedligeholdelse, højvandsbeskyttelse og driften af ådigerne vurderet, at der kan **meddeles tilladelse** efter vandløbslovens § 48 på strækning **2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 og 21.**

Økonomiske forhold

Udgifter til eventuel flytning af hegn afholdes af dig som forpagter.

Eventuelle udgifter på alle strækningerne 2,3,4,5,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18, og 21 til at holde nederste tråd strømførende, afholdes af dig som forpagter.

Udgifter forårsaget af opsigelse inden kontraktens udløb, afholdes af dig som forpagter.

Tønder Kommunes driftafdeling accepterer en øget udgift til øget tilsyn med strækninger hvor 1 meter til digefod ikke kan overholdes.

I øvrigt gælder takster, betalingstidspunkt og evt. opsigelsesbetingelser jf.

"Forpagtningskontrakter vedr. græsarealer ådiger" D034-35-37-og 38.

Etablerede faste hegn skal fjernes af dig som forpagter, ved forpagtningsperiodens udløb, hvis ikke ordningen skal fortsætte eller der er indgået aftale om overdragelse af hegnene. En eventuel overdragelsesaftale involverer, og kræver accept fra Tønder Kommune.

Screening i forhold til Natura2000 og bilag IV arter

En screening i forhold til Natura 2000 og bilag IV arter er vedlagt i bilag 3, sammenfatningen er:

"Tønder Kommune vurderer, at projektet ikke vil påvirke bilag IV-dyrearter negativt eller ødelægge levesteder for bilag IV-dyrearter. Der er ikke registreret bilag IV-planterarter i eller i nærheden af projektområdet. Tønder Kommune vurderer derfor, at projektet ikke vil påvirke eller ødelægge bilag IV planterarter eller deres voksesteder".

Redegørelse

Afgørelsen træffes efter vandløbslovens § 48. Anlæg på ådigerne må ikke skade digets funktion som højvandsbeskyttelse.

Ådigerne bliver udlejet til jordbrugsmæssig anvendelse i form af afgræsning og høslet. Ådigemyndigheden kan til hver en tid begrænse den jordbrugsmæssige anvendelse, når hensynet til digesikkerhed begrundes det. Bestemmelserne er også indarbejdet i forpagtningskontrakterne.

Tønder Kommune klipper med maskine som hidtil på ådigerne og fører også tilsyn med græsvækst omkring og under faste hegn.

Tønder Kommune har behandlet ansøgningen om etablering af hegn, på udvalgte strækninger langs Grønå og Vindtved Kanal, med henblik på at muliggøre fåreafræsning under faste hegn, på og ved ådigearealerne. Der er søgt om mulige faste hegn på alle de forpagtede arealer, strækning 1 til 21. Denne afgørelse gælder de strækninger hvor der gives tilsagn til faste hegn. Afslagene er behandlet i en særskilt afgørelse.

I forbindelse med sagsbehandlingen er samtlige ansøgte strækninger besigtiget og vurderet. Det primære hensyn har været, om der ved hegning med faste hegn kan opretholdes et tæt, kort jævnt græsdække under hegn, da det er afgørende for digets styrke i en højvandsituation.

Faste hegn

Faste hegn er effektive og robuste i forhold til deres funktion med at holde dyrene inde og de er vejrbestandige. Faste hegn er i praksis også til dels nødvendige, typisk ved opdeling af strækninger på tværs af diger og i forbindelse med etablering af låge og adgange. Faste hegn har den ulempe i forhold til digesikkerhed, at der typisk er mange og større pæle. De forårsager mange gennembrydninger af græsdækket og det svækker digets styrke som højvandsbeskyttelse.

Derudover har faste hegn den ulempe at de, i kraft af deres stabile udførsel, indbyder til at dyrene klør sig op af dem. Det resulterer i, på sigt, flere og større slidmærker i græsdækket af diget, som følge af koncentreret trafik. Sidste større ulempe, i forhold til faste hegn, er at græsset under et fast hegn (især hvis det er nethegn) med tiden risikerer at blive langt og "gro efter". Det resulterer i svagt græsdække under hegn.

At holde et tæt, kort, jævnt græsdække på digerne giver den bedste styrke i forhold til højvandsbeskyttelse. Det vil sige at der ikke må opstå en bræmme af langt vissent græs eller bevoksning, under eller omkring hegnet, græsset skal holdes tæt, kort og jævnt. Det påhviler forpagter at sørge for at det sker, enten ved græsning eller mekanisk.

Tønder Kommunes Ådigemyndighed har derfor hidtil haft den praksis, at faste langsgående hegn skal holde 1 meters afstand til digeprofilet, af hensyn til at udføre maskinel græsklipning helt ned til digefoden. Hegning på tværs af digeprofilet med fast hegn og låger, skal begrænses til et minimum.

Ådigernes egnethed til afgræsning

Jordbundsforholdene opstrøms Grønå fra Sønderløgum Landevej er forholdsvis sandede. Digerne er i sin tid bygget af den fylde, der er gravet op af bagkanaler og ved uddybning af selve vandløbsprofilen. Det foregik i en tid, hvor man ikke havde de tekniske ressourcer til rådighed, som nutiden tilbyder. Det gør at ådigerne er sandede, robusthed overfor evt. tørke er dårligere, og deres profiler er langt fra regelmæssige. Det er langt fra optimale forhold for afgræsning og stiller større krav til rettidig hyppig flytning af dyr, da græsdækket ikke tåler ret meget koncentreret trafik.

Ådigerne omkring Grønå og Vindtved Kanal er strækninger, der gennem tiden har krævet ekstra bevågenhed i forhold til afgræsning med får, da de typisk færdes på stier de tramper i græsset.

Nogle gange kan får gubbe sig ned i små fordybninger, for at ligge i læ eller skygge, og det kan, ved lette jordtyper, hurtigt resultere i forholdsvis store sandhuller i diget uden græsvækst.

Afslutningsvis skal det nævnes, at fåregræsning ikke kan stå alene. Det er et supplement til maskinel klipning. Får bundgræsser og vil altid efterlade tuer og længere gevækster som, hvis de ikke afpudses, med tiden udvikler sig uheldigt i forhold til at opretholde et tæt, kort, jævnt græsdække. Når der klippes med maskine er det vigtigt at der er så få og lette forhindringer som muligt, derfor går faste hegn og den eksisterende maskinelle ådighedrift ikke særlig godt i spænd.

Ådigerne øst for Tønders egnethed til græsning er et særligt opmærksomhedspunkt, og vandløbsmyndigheden kan ikke tillade forhold, der kan være uhensigtsmæssige for digesikkerhed eller drift, hvis ikke driften kan tilpasses til at rumme de ændrede forhold.

Adgangsveje

I regulativet er beskrevet forhold omkring adgangsvejene på digematriklerne., som ofte er eneste adgangsvej til tilstødende matrikler. Over tid har nutidens landbrugstrafik, udvidet eller flyttet vejene. Etablering af faste hegn langs vejene kan med placering af hegnspæle mellem dige og vej, indskrænke muligheden for passage med store maskiner. Det vurderes dog at regulativet er overholdt i forhold til sikring af adgangsvejene. Nutidens større landbrugsmaskiner kan, med flere faste hegn langs vejen, have sværere ved at færdes inden for vejens profil. Digelaget for Marsken ved Tønder er som matrikelejer ansvarlig for en eventuel tilpasning af vejforhold. I samme ansøgning som strækningerne i denne afgørelse, er der yderligere 5 strækninger som har fået afslag på hegning med faste hegn, blandt andet med baggrund i adgangsforhold.

Strækningsbaseret vurdering

Vandløbsmyndigheden har behandlet ansøgningen om etablering af faste hegn, på udvalgte strækninger langs Grønå og Vindtved Kanal, med henblik på at muliggøre åreafgræsning under faste hegn, på og ved digearealerne.

I forbindelse med sagsbehandlingen er samtlige ansøgte strækninger besigtiget og vurderet. Det primære hensyn har været, om der ved eventuel hegning stadig kan udføres obligatorisk maskinel klipning, som kræver 1 meters afstand fra digefod til fast hegn. Kortet i bilag 2 viser de gennemgåede strækninger. De grønne strækninger repræsenterer de strækninger hvor Tønder Kommunes hidtidige praksis med afstand på 1 meter til digefod, kunne videreføres ved hegning med faste hegn. De gule strækninger kan der umiddelbart ikke holdes 1 meters afstand, men det er vurderet at der ved ændring af praksis er mulighed for at gennemføre hegning med fast hegn. På strækning 13+14 øst for Sønderløgumlandevej syd for Grønå, ligger i dag et lerdepot til brug ved reparation af diger, i forbindelse med hegning er det vigtigt at de fortsatte adgange til lerdepotet sikres. De røde strækninger vurderes ikke egnet til fast hegn, og er behandlet i en særskilt afgørelse.

Øvrige afvejninger har været forhold som terrænhælding og digernes fysiske opbygning.

Inspiration til ændret praksis

Der har været ønske om at søge inspiration i Tyskland, til hvordan fåregræsning af diger praktiseres der. Der har været flere erfaringsudvekslingsbesøg til Deich und Hauptsiel Verband Sudwesthörn Bongsiel, først med ansøger, politikere og fagchef, siden medarbejdere fra forvaltningen.

I Tyskland fungerer det fint med fåregræsning, men også her er mekanisk pleje nødvendig for at undgå tuedannelse. Man har ikke de store problemer med tilgroning under faste hegn, i de tilfælde hvor det sker, kan digemyndigheden kræve forholdet udbedret af forpagter.

Et udkast til afgørelse, der følger hidtidig praksis som skulle sikre mulighed for mekanisk pleje af hele diget, blandt andet ved opretholdelse af 1 meter til digefod, har været til politisk behandling. Her har ønsket været at der afsættes ressourcer til at ændre driften så den kan rumme hegning med faste hegn, med mindre end 1 meter til digefod. Det betyder at de gule strækninger, som i bilag 2, kan hegnes med fast hegn under øget tilsyn og med vilkår om at ansøger holder græsset omkring hegnet.

Sammenfatning

Det er et politisk ønske at der skal flere får på digerne under fast hegn. Den fremtidige drift af de ansøgte strækninger tilpasses med mere tilsyn samt vilkår om pleje af græs under hegn, så der kan tillades at hegne et større antal strækninger med fast hegn, end under hidtidig praksis. Der er foretaget vurdering af at adgangsforhold for såvel tilstødende lodsejere, som brugere af stier på digerne kan tilgodeses.

Høring og partshøring - Indkomne bemærkninger

Afgørelsen har været i partshøring 1. gang fra den 28. april til 27. maj.

Efter ønske fra ansøger blev partshøringen ved første frists udløb, forlænget med 14 dage til 02. juni.

Der er fra disse to perioder indkommet bemærkninger og ønske om, i Tønder Kommune, at afprøve om fåregræsning på diger kan praktiseres som man gør i Tyskland, Haupt und Deich Sielverband Südwesthorn Bongsiel.

Teknik-, Miljø og Klimaudvalget har på det ordinære møde i september 2026 besluttet at der skal meddeles tilladelse til strækning **2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 og 21.**

Denne afgørelse følger ønsket om flere faste hegn under hensyntagen til højvandsbeskyttelse.

Klage

Du kan klage over afgørelsen.

Klageberettigede er

- den, afgørelsen er rettet til
- enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald

Klagefristen er 4 uger fra afgørelsen er offentliggjort på Tønder Kommunes hjemmeside. Afgørelsen er offentliggøres den **7. oktober 2026**. Jeg har vedlagt en klagevejledning.

Venlig hilsen

Jens Yde

Fagchef
Teknik og Miljø
Wegners Plads 2
6270 Tønder
teknisk@toender.dk

Kopi til:

Digelaget for Marsken ved Tønder, som matrikelejer.

Bilag:

1. Skema
2. Oversigtskort
3. Strækningsdetaljer
4. Screening i forhold til Natura2000 og bilag IV arter
5. Klagevejledning

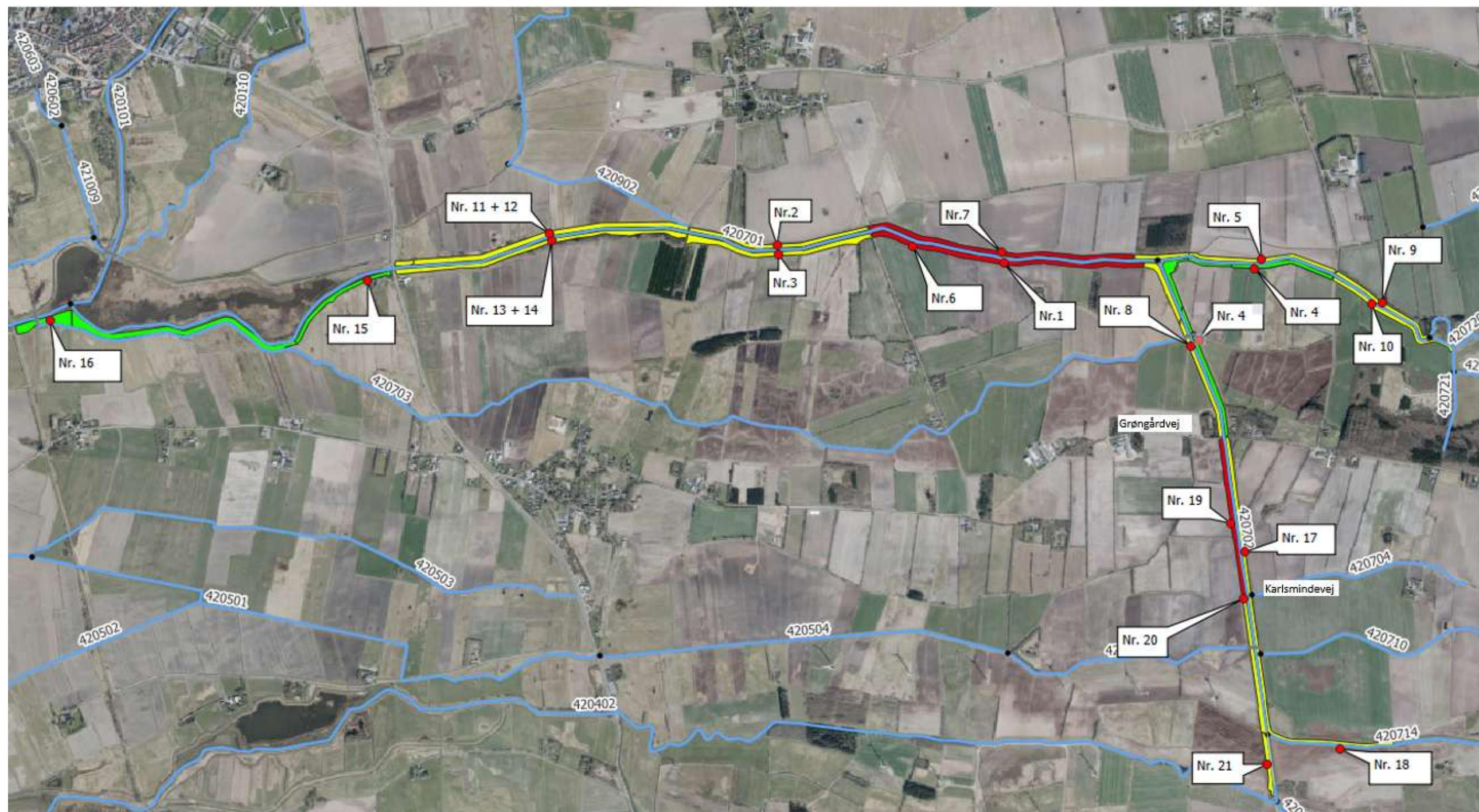
Bilag 1, Tabeloversigt over strækninger hvor der gives tilladelse til faste hegn.

	Beliggenhed	Strækning	Kontrakt	Afgørelse / Hegntype
2	Brovej mod Elhjem (nord)	405	D038	Tilladelse til fast hegn.
3	Brovej mod Elhjem (syd)	406	D038	Tilladelse til fast hegn.
4	Nybjergsvej mod vest (syd)	410, 501, 502	D037 / D034	Tilladelse til fast hegn.
5	Nybjergsvej mod vest (nord)	409	D037	Tilladelse til fast hegn.
8	Vindtved Kanal vest, nord for Grøngårdvej	503	D034	Tilladelse til fast hegn.
9	Øst for Nybjergsvej (nord)	411	D037	Tilladelse til fast hegn.
10	Øst for Nybjergsvej (syd)	412	D037	Tilladelse til fast hegn.
11–12	Øst for Sønderløgumlandevej nord for Grønå	403	D038	Tilladelse til fast hegn.
13–14	Øst for Sønderløgumlandevej syd for Grønå	404	D038	Tilladelse til fast hegn.
15	Vest for Sønderløgumlandevej syd for Grønå	401	D035	Tilladelse til fast hegn.
16	Vest for Sønderløgumlandevej syd for Grønå	401	D035	Tilladelse til fast hegn.
17–18	Vindtved Kanal østlig side syd for Grøngårdvej	505	D034	Tilladelse til fast hegn.
21	Vindtved Kanal vest, fra Karlsmindevej til Sønderå	506	D034	Tilladelse til fast hegn.

Grøn markering: Tilladelse til fast hegn

Bilag 2, kortoversigt over ansøgte strækninger.

Oversigtskort 2.

Grønne strækninger:

Tilladelse til fast hegn.

Gule strækninger:

Tilladelse til fast hegn.

Røde strækninger:

Afslag på hegning. (selvstændig afgørelse)

Sort tekst i hvid boks:

Strækningsnummer fra ansøgningsmateriale, vejnavne.

Blå streger:

Offentlige vandløb med deres vandløbsnumre.

TØNDER
KOMMUNE

Bilag 4, Screening i forhold til Natura 2000 og Bilag IV arter

Natura 2000

Hegningen finder sted langs Natura 2000 området N89: Vadehavet. Indenfor området er habitatområdet H90: Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen. Hegning nr. 18 og 21 er inden for fuglebeskyttelsesområdet F63: Sønder Ådal.

Nedenstående tabeller viser udpegningsgrundlagene for H90 og F63:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 90		
Naturtyper:	Næringsrig sø (3150)	Vandløb (3260)
	Rigkær (7230)	
Arter:	Bæklampret (1096)	Flodlampret (1099)
	Havlampret (1095)	Snæbel* (1113)
	Dyndsmerling (1145)	Odder (1355)

Tabel 1: Udpegningsgrundlag for H90

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 63		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Rørhøg (Y)
	Hedeheg (Y)	Engsnarre (Y)
	Sortterne (Y)	Mosehornugle (Y)
	Rødrygget tornskade (Y)	

Tabel 2: Udpegningsgrundlag for F63

Odderen holder til nede i vandløbet og bygger huler i vandløbsbrinken eller holder sig til forladte rævegrave. Det vurderes at arten derfor ikke vil blive påvirket af hegningen.

Tønder kommune vurderer at hegning langs et dige ikke vil påvirke naturtyperne eller arterne der er op udpegningsgrundlagene for H90 og F63.

Bilag IV vurdering:

Der er i nærheden af området observeret spidssnudet frø. Arten knytter sig primært til vandhuller. Da der ikke vil blive foretaget noget ved vandhuller, kan det udelukkes at arten vil blive påvirket af projektet.

Følgende bilag IV arter kan forventes at findes indenfor en radius af 10x10km²: vandflagermus, pipistrelflagermus og sydflagermus.

Hegningen forventes ikke at påvirke flagermusarterne, da der ikke vil ske en forværring af deres habitat.

Tønder Kommune vurderer, at projektet ikke vil påvirke bilag IV-dyrearter negativt eller ødelægge levesteder for bilag IV-dyrearter. Der er ikke registreret bilag IV-planterarter i eller i nærheden af projektområdet. Tønder Kommune vurderer derfor, at projektet ikke vil påvirke eller ødelægge bilag IV planterarter eller deres voksesteder.

Bilag 4 Klagevejledning

Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage, skal du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Du klager via Klageportalen, som du finder ved at søge på "klageportal" på www.borger.dk eller www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 900 for private, og kr. 1.800 for virksomheder. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klageberettiget eller Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen. Gebyret bliver også betalt tilbage, hvis klager får helt eller delvis ret.

Klagen skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen (det vil sige, at du har godkendt og betalt gebyr/bestilt en faktura i Klageportalen) **inden midnat 4 uger efter afgørelsen er offentliggjort**, hvor klagefristen udløber.

Sagen kan indbringes for domstolene.